

<p>Ministri i Ministrisë së Punës dhe Mirëqenies Sociale,</p> <p>Në mbështetje të Nenit 26 paragrafi 2 Ligjit nr.04/L-161 (GZ Nr.22, me datë 14 qershor, 2013) nenit 8 nënparagrafi 1.4të Rregullores Nr.02/2011 për fushat e përgjegjësisë administrative të Zyrës së Kryeministrit dhe Ministrive e ndryshuar dhe plotësuar me Rregullorën nr.07/2011 si dhe nenit 38 paragrafi 6 të Rregullores së Punës së Qeverisë Nr. 09/2011 (Gazeta Zyrtare nr.15, 12.09.2011),</p> <p>Nxjerr:</p>	<p>Ministri i Ministrisë së Punës dhe Mirëqenies Sociale,</p> <p>Në mbështetje të Nenit 26 paragrafi 2 Ligjit nr.04/L-161 (GZ Nr.22, me datë 14 qershor, 2013) nenit 8 nënparagrafi 1.4të Rregullores Nr.02/2011 për fushat e përgjegjësisë administrative të Zyrës së Kryeministrit dhe Ministrive e ndryshuar dhe plotësuar me Rregullorën nr.07/2011 si dhe nenit 38 paragrafi 6 të Rregullores së Punës së Qeverisë Nr. 09/2011 (Gazeta Zyrtare nr.15, 12.09.2011),</p> <p>Adoptis:</p>	<p>Ministar Ministarsatvo za Rad i Socijalnu Zaštitu,</p> <p>U skladu sa članom 26. stav 2 Zakona br. 04/L-161 (Sl. br. 22 od 14. juna 2013. godine), članom 8. stav 1.4 Uredbe br. 01/201 o oblastima administrativne odgovornosti Kancelarije premijera i ministarstava, i dopunjenog Pravilnikom br. 07/2011, kao i članom 38. stav 6 Pravilnika Vlade br. 09/2011 (Službeni list br. 15 od 12. septembra 2011. godine),</p> <p>Donosi:</p>
<p>RREGULLORE (MPMS) NR.06/2016 PËR KËRKESAT MINIMALE TË SIGURISË DHE SHËNDETIT PËR PUNËN ME PAJISJE ME EKRAN SHFAQËS</p>	<p>REGULATION (MISW) NO.06/2016 ON THE MINIMUM SAFETY AND HEALTH REQUIREMENTS FOR WORK WITH DISPLAY SCREEN EQUIPMENT</p>	<p>UREDBE (MRSZ) BR. 06/2016 O MINIMALNIM USLOVIMA BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU SA OPREMOM SA EKRANOM ZA PRIKAZIVANJE (DISPLAYJOM)</p>

<p style="text-align: center;">Neni 1 Qëllimi</p> <p>1. Kjo rregullore përcakton kërkesat minimale të sigurisë dhe shëndetit për punën me pajisje me ekran shfaqës.</p> <p>2. Kjo rregullore është në përputhshmëri me Direktivën 90/270/KEE e datës 29 maj 1990 për kërkesat minimale të shëndetit dhe sigurisë për punën me pajisje me ekrane shfaqëse (Direktiva e pestë individuale në kuptim të nenit 16 (1) të Direktivës 89/391/KEE).</p>	<p style="text-align: center;">Article 1 Aim</p> <p>1. This Regulation lays down minimum requirements for work with display screen equipment.</p> <p>2. This regulation is harmonised with the Council Directive No 90/270/EEC of 29 May 1990 on the minimum safety and health requirements for work with display screen equipment (fifth individual Directive within the meaning of Article 16 (1) of Directive 89/391/EEC).</p>	<p style="text-align: center;">Član 1 Svrha</p> <p>1. Ova Uredba određuje minimalne uslove bezbednosti i zdravlja na radu sa opremom sa ekranom za prikazivanje (displejom).</p> <p>2. Ova Uredba je u skladu sa Direktivom 90/270/EEC od 29. maja 1990. godine o minimalnim uslovima zdravlja i sigurnosti na radu sa opremom sa ekranom na prikazivanje (displejom) (Peta individualna Direktiva, u smislu člana 16(1) Direktive 89/391/EEC).</p>
<p style="text-align: center;">Neni 2 Fushveprimi</p> <p>1. Kjo rregullore zbatohet për të gjitha ndërmarrjet dhe vendet e punës që janë brenda fushës së veprimtimit të Ligjit nr. 04/L-161, datë 16.5.2013 “Për sigurinë dhe shëndetin në punë”, pavarësisht mënyrës së organizimit, llojit të ndërmarrjes dhe arsyeve për të cilat zhvillohet puna apo trajnimi në vendin e punës.</p> <p>2. Kjo rregullore nuk zbatohet për:</p>	<p style="text-align: center;">Article 2 Scope</p> <p>1. This Regulation shall apply to all enterprises and workplaces which are under the scope of application of Law No. 04/L-161, “Safety and Health at Work”, regardless of the form of organization, the kind of ownership and the grounds on which the work or the training are carried out at the workplace.</p> <p>2. This Regulation shall not apply to:</p>	<p style="text-align: center;">Član 2 Delokrug</p> <p>1. Ova Uredba se primenjuje na sva preduzeća i radna mesta koja su u okviru oblasti delokruga Zakona br. 04/L-161 od 16.05.2013. godine „o bezbednosti i zdravlju na radu“, bez obzira na način organizovanja, vrstu preduzeća i razloge iz kojih se vrši rad ili obuka na radnom mestu.</p> <p>2. Ova Uredba se ne primenjuje na:</p>

<p>2.1. pajisjet me ekran shfaqës në kabinat e shoferëve ose kabinat e kontrollit për automjetet ose makineritë;</p> <p>2.2. sistemet kompjuterike në bordin e mjeteve të transportit;</p> <p>2.3. sistemet kompjuterike të cilat janë kryesisht për përdorim publik;</p> <p>2.4. pajisjet “tëvizëse” me ekran shfaqës jo me përdorim të zgjatuar në një vend individual pune;</p> <p>2.5. makina llogaritëse, pajisjet numëruese të parave dhe çfarëdo pajisje që ka një ekran shfaqës të vogël të të dhënave ose të matjes, të nevojshëm për përdorimin direkt të pajisjes;</p> <p>2.6. makinat e shtypit me projektimin tradicional, të njohura si “makina shtypi me dritare”.</p>	<p>2.1. display screen equipment in drivers' cabs or control cabs for vehicles or machinery;</p> <p>2.2. computer systems equipment on board a means of transport;</p> <p>2.3. computer systems mainly for public use;</p> <p>2.4. 'portable' display screen equipment not in prolonged use at a workstation;</p> <p>2.5. calculators, cash registers and any equipment having a small data or measurement display required for direct use of the equipment;</p> <p>2.6. typewriters of traditional design, known as 'typewriter with window'.</p>	<p>2.1. opremu sa ekranom za prikazivanje (displayom) u kabinama vozača ili kontrolnim kabinama za vozila ili mašinerije;</p> <p>2.2. kompjuterske sisteme na komandnoj tabli prevoznih sredstava;</p> <p>2.3. kompjuterske sisteme koji su većinom za javno korišćenje;</p> <p>2.4. „pokretnu“ opremu sa ekranom za prikazivanje (displayom) koja se ne koristi na dug period na radnom mestu;</p> <p>2.5. kalkulatori, kase i drugu opremu koja ima mali ekran za prikazivanje podataka ili merenja, koji je neophodan za direktnu upotrebu aparata;</p> <p>2.6. tradicionalne pisace mašine, poznate kao „pisaca mašina sa prozorom“.</p>
<p>Neni 3 Përkufizime</p> <p>1. Për qëllim të kësaj Rregulloreje, termat e mëposhtme kanë kuptimet:</p>	<p>Article 3 Definitions</p> <p>1. For the purposes of this Regulation, the following terms shall have the following</p>	<p>Član 3 Definicije</p> <p>1. Za ciljeve ove Uredbe, izrazi korišćeni u istoj imaju sledeće značenje:</p>

<p>1.1.” Pajisje me ekran shfaqës–“ është çdo ekran shfaqës që reflekton shkronja, numra, shenja ose figura, pavarësisht procesit të shfaqjes që përdoret;</p> <p>1.2. “ Vendi individual i punës”- është një tërësi elementesh që përfshin pajisjet me ekran shfaqës që mund të shoqërohen me tastierë ose pajisje për hedhjen e informacionit dhe/ose <i>software</i>-in i cili përcakton ndërfaqen operator-makine, pajisjet ndihmëse fakultative, pajisjet e jashtme duke përfshirë telefonin, modemin, printerin, mbajtësen e dokumenteve, karrigen dhe tryezën e punës ose sipërfaqen e punës, si dhe mjedisin e punës përreth tij.</p> <p>1.3.” I punësuar në punë me pajisje me ekran shfaqës “- është çdo i punësuar siç përkufizohet në Ligjin per Sigurinë dhe Shëndetin në Punë, i cili përdor rregullisht pajisje me ekran shfaqës jo me pak se katër (4) ore punë në ditë.</p>	<p>meanings:</p> <p>1.1. “Display screen equipment” -is an display screen reflecting letters, numbers, characters or graphics, regardless of the display process employed;</p> <p>1.2. “Workstation” -is an assembly comprising display screen equipment, which may be accompanied with a keyboard or input device and/or software determining the operator/machine interface, optional accessories, external devices including telephone, modem, printer, document holder, work chair and work desk or work surface, and the surrounding work environment, etc;</p> <p>1.3.” Employee working with display screen equipment”- is any employee as defined in Law on Safety and Health at Work who regularly uses display screen equipment not less than four (4) hours per working day.</p>	<p>1.1. „Oprema sa ekranom- za prikazivanje (displejom) “- je svaki displej koji pokazuje slova, brojeve ili figure, bez obzira na primenjeni proces prikazivanja;</p> <p>1.2. „Individualno radno mesto“- predstavlja celinu elemenata koji čine opremu sa displejom, uključujući tastaturu ili opremu za unos informacija i/ili softver koji određuje interfejs operatora/mašine, dopunsku opremu, spoljnu opremu uključujući telefon, modem, štampač, držač dokumenata, radnu stolicu i sto ili radnu površinu, kao i radni ambijent koji ga okružuje.</p> <p>1.3. “ Zaposleni na radu sa opremom sa displejom“- je svaki zaposleni, kao što je propisano Zakonom o bezbednosti i zdravlju na radu, koji redovno koristi opremu sa displejom ne manje od četiri (4) sati rada dnevno.</p>
---	--	---

<p style="text-align: center;">Neni 4 Detyrimet e punëdhënësve</p> <p>1. Punëdhënësi analizon vendet individuale të punës për të vlerësuar kushtet e sigurisë dhe shëndetit për të punësuarit, veçanërisht lidhur me risqet e mundshme për shikimin, lodhjen fizike dhe mendore.</p> <p>2. Punëdhënësi merr masa të përshtatshme për të korrigjuar kushtet e punës dhe për të zvogëluar ose eliminuar risqet e gjitura, mbi bazën e vlerësimit të përmendur në paragrafin 1, duke marrë parasysh efektet shpeshë dhe të kombinuara të risqeve të konstatuara.</p> <p>3. Punëdhënësi ndërmerri hapa të përshtatshme për të siguruar që vendi individual i punës të plotësojë kërkesat e përcaktuara në Shtojcën 1 të kësaj Rregulloreje.</p> <p>4. Punëdhënësi planifikon veprimtaritë e të punësuarit në mënyrë të tillë që puna me ekran shfaqës të ndërpritet rregullisht, nëpërmjet pushimeve ose ndryshimeve të veprimtarisë, për të zvogëluar ngarkesën e punës me ekran shfaqës.</p>	<p style="text-align: center;">Article 4 Employers' Obligations</p> <p>1. Employer shall perform an analysis of workstations in order to assess the safety and health conditions for the employees, particularly as regards possible risks to eyesight, physical and mental fatigue.</p> <p>2. Employer shall take appropriate measures to correct the working conditions and to reduce or avoid the risks found, on the basis of the assessment referred to in paragraph 1, taking account of the additional and/or combined effects of the risks so found.</p> <p>3. Employer shall take appropriate steps to ensure that workstations meet the requirements laid down in the Annex 1 of this Regulation.</p> <p>4. The employer shall plan the employee's activities in such a way that work on a display screen is regularly interrupted by breaks or changes of activity in order to reduce the workload at the display screen.</p>	<p style="text-align: center;">Član 4 Obaveze poslodavaca</p> <p>1. Poslodavac analizira individualna radna mesta kako bi ocenio bezbednosne i zdravstvene uslove za zaposlene, posebno u vezi mogućih opasnosti po vid, fizički i psihički zamor.</p> <p>2. Poslodavac preduzima sve prikladne mere za ispravljanje uslova rada i smanjenje ili eliminisanje utvrđenih opasnosti, na osnovu ocene navedene u stavu 1, uzimajući u obzir dodatne i kombinovane uticaje konstatovanih opasnosti.</p> <p>3. Poslodavac preduzima odgovarajuće mere za obezbeđivanje da pojedinačno radno mesto ispunjava kriterijume propisane u Prilogu 1 ove Uredbe.</p> <p>4. Poslodavac planira delatnost zaposlenog na takav način da se rad sa displejom redovno prekida, preko odmora ili promene delatnosti kako bi se smanjilo opterećenje u radu sa displejom.</p>
--	--	--

<p style="text-align: center;">Neni 5</p> <p style="text-align: center;">Informimi dhe trajnimi punëmarrësve</p> <p>1. Pa e përjashtuar nenin 18 të Ligjit për Siguri dhe Shëndet në Punë, punëdhënësi informon të punësuarin dhe përfaqësuesit e tyre për të gjitha aspektet e sigurisë dhe shëndetit mbi vendin e tyre individual të punës lidhur me pajisjet me ekran shfaqës, veçanërisht për masat e përcaktuara në nenet 4 dhe 7, si dhe për çdo masë të sigurisë dhe shëndetit të marrë në përputhje me këtë Rregullore.</p> <p>2. Punëdhënësi siguron trajnim të përshatshëm për sigurinë dhe shëndetin në vendin individual të punës lidhur me pajisjet me ekran shfaqës, përpara fillimit të punës dhe sa herë që organizimi i vendit individual të punës ndryshon në mënyrë thelbësore.</p>	<p style="text-align: center;">Article 5</p> <p style="text-align: center;">Information and training for employees</p> <p>1. Without prejudice to the Article 18 of the Law on Safety and Health at Work the employer shall inform the employees and their representatives regarding all aspects of safety and health in the workstation with display screen equipment, in particular on measures defined in Articles 4 and 7, as well as on any safety and health measure taken in compliance with this Regulation.</p> <p>2. The employer shall ensure suitable training on safety and health at work at the workstation regarding display screen equipment, before commencing work and whenever the organization of the workstation is substantially changed.</p>	<p style="text-align: center;">Član 5</p> <p style="text-align: center;">Informisanje i obuka zaposlenih</p> <p>1. Ne isključujući član 18. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, poslodavac informiše zaposlene i njihove predstavnike o svim bezbednosnim i zdravstvenim aspektima njihovog individualnog radnog mesta u vezi opreme sa displejom, posebno o merama utvrđenim u članovima 4. i 7, kao i o svim bezbednosnim i zdravstvenim merama preduzetim u skladu sa ovom Uredbom.</p> <p>2. Poslodavac obezbeđuje prikladnu obuku o bezbednosti i zdravlju na individualnom radnom mestu u vezi opreme sa displejom, pre početka rada i svaki put kada dođe do suštinskih promena u organizaciji individualnog radnog mesta.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 6</p> <p style="text-align: center;">Konsultimi dhe pjesëmarrja e punëmarrësve</p> <p>Në përputhje me nenin 19 të Ligjit për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë, punëdhënësi merr masa të përshatshme për</p>	<p style="text-align: center;">Article 6</p> <p style="text-align: center;">Consultation and participation of employees</p> <p>In accordance with Article 19 of Law on Safety and Health at Work, the employer shall take appropriate measures for</p>	<p style="text-align: center;">Član 6</p> <p style="text-align: center;">Konsultacija i učešće zaposlenih</p> <p>U skladu sa članom 19. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, poslodavac preduzima prikladne mere za konsultaciju i</p>

<p>konsultimin dhe pjesëmarrjen e të punësuarit dhe përfaqësuesit e tyre në lidhje me punën me pajisje me ekran shfaqës, rezultatet e analizës së vendeve të punës dhe masat që duhet të merren, për të zvogëluar dhe eliminuar aspektet negative të punës.</p>	<p>consultation and participation of employees and their representatives with regard to work with display screen equipment, results of analysis of workstations and measure to be taken to reduce and eliminate negative aspects of the work.</p>	<p>uçeçëe zaposlenih i njihovih predstavnika u vezi sa radom sa opremom sa displejom, rezultatima radnih mesta i merama koje treba preduzeti, kako bi se smanjili ili uklonili negativnih aspekti rada.</p>
<p>Neni 7 Mbikqyrja shëndetësore</p>	<p>Article 7 Health surveillance</p>	<p>Član 7 Zdravstveni nadzor</p>
<p>1. Mbrojta e syve dhe e shikimit të punësuarëve:</p> <p>1.1.Punëdhënësi siguron të punësuarin testim të përshatshëm të syve dhe shikimit nga një specialist i fushës:</p> <p>1.1.1. përpara fillimit të punës me ekrane shfaqëse;</p> <p>1.1.2. në pas, në intervale të rregullta, minimumi një (1) herë në tri (3) vjet;</p> <p>1.1.3. nëse paragesin vështirësi të shikimit që mund të jenë për shkak të punës me ekrane shfaqëse.</p> <p>1.2. Punëdhënësi siguron ekzaminimin</p>	<p>1. Protection of employees' eyes and eyesight:</p> <p>1.1. Employer shall ensure for employees an appropriate eye and eyesight test by a specialist of the field:</p> <p>1.1.1. before commencing display screen work;</p> <p>1.1.2. at regular intervals thereafter, at least every one (1) to three (3) years;</p> <p>1.1.3. if they present visual difficulties which may be due to display screen work.</p> <p>1.2. If the results of the test referred to in</p>	<p>1. Zaštita očiju i vida zaposlenih:</p> <p>1.1. Poslodavac obezbeđuje za zaposlenog odgovarajući test očiju i vida od strane specijaliste oblasti:</p> <p>1.1.1. pre početka rada sa displejom;</p> <p>1.1.2. nakon toga u redovnim intervalima, najmanje jedan (1) u tri 3 (godine);</p> <p>1.1.3. ukoliko pokažu poteškoće u vidu koje mogu biti posledica rada sa displejom.</p> <p>1.2. Poslodavac obezbeđuje oftamološku</p>

<p>oftalmologjik për të punëmarrësin kur rezultatet e testit të përmendur në nenparagrafin 1.1 të këtij neni tregojnë se kjo është e nevojshme.</p> <p>1.3. Nëse rezultatet e testit të përmendur në nenparagrafin 1.1, ose të ekzaminimit të përmendur në nenparagrafin 1.2 të këtij neni, tregojnë se është e nevojshme dhe nëse pajisjet korrigjuese për përdorim normal nuk mund të përdoren, punëdhënësi pajis të punësuarin me pajisje korrigjuese speciale të përshatshme për punën në fjalë.</p> <p>2. Nëse i punësuarit paraget ndonjë problem shëndetësor në lidhje me punën me ekran shfaqës, punëdhënësi siguron ekzaminim shëndetësor të sistemit muskulo- skeletor, neurologjik dhe të venave.</p> <p>3. Masat e marra në bazë të këtij Neni në asnjë rrethanë nuk mund t'i ngarkojnë të punësuarit me kosto financiare shtesë.</p>	<p>paragraph 1.1 of this article show that it is necessary, employer shall ensure an ophthalmological examination for the employee.</p> <p>1.3. If the results of the test referred to in subparagraph 1.1 or of the examination referred to in subparagraph 1.2 of this article show that it is necessary and if corrective appliances for normal use cannot be used, the employer shall provide the employee with special corrective appliances appropriate for the work concerned.</p> <p>2. If employee presents any health problem in connection with work with display screen, the employer shall ensure a health examination of musculoskeletal, neurological or venous system.</p> <p>3. Measures taken pursuant to this Article may in no circumstances charge employees with additional financial costs.</p>	<p>kontrollu za zaposlene kada rezultati testa navedenog u tački 1.1 ovog člana pokazuju da je to neophodno.</p> <p>1.3. Ako rezultati testa navedenog u stavu 1.1 ili kontrole navedene u stavu 1.2 ovog člana pokazuju da je neophodno i kada se ne mogu koristiti korektivni aparati za normalno korišćenje ne mogu koristiti, poslodavac će opremiti zaposlenog specijalnim korektivnim aparatima prikladnim za navedeni rad.</p> <p>2. Ako zaposleni predstavi bilo kakav zdravstveni problem u vezi rada sa displejom, poslodavac obezbeđuje zdravstveni pregled muskularno-skeletnog, neurološkog i sistema vena.</p> <p>3. Mere preduzete na osnovu ovog člana ni na koji način ne smeju da opterete zaposlenog dodatnim finansijskim troškovima.</p>
<p>Neni 8 Shtojca</p> <p>Shtojca 1 është pjesë përberëse e kësaj</p>	<p>Article 8 Annex</p> <p>The Annex 1 is an integral part of this</p>	<p>Član 8 Prilog</p> <p>Prilog 1 je sastavni deo ove Uredbe.</p>

<p>Rregulloreje.</p> <p>Neni 9 Hyrja në fuqi</p> <p>Kjo Rregullore hyn në fuqi shtatë (7) ditë pas nënshkrimit nga Ministri i Punës dhe Mirëqenies Sociale.</p>	<p>Regulation.</p> <p>Article 9 Entry into force</p> <p>This Regulation shall enter into force seven (7) days after the signature of the Minister of Labour and Social Welfare .</p>	<p>Član 9 Stupanje na snagu</p> <p>Ova Uredba stupa na snagu sedam (7) dana nakon potpisa Ministra za Rad i Socijalnu Zaštitu.</p>
<p> Ministër i Punës dhe Mirëqenies Sociale</p> <p></p>	<p>Arban Abrashi</p> <p>Minister of Labour and Social Welfare</p>	<p>Arban Abrashi</p> <p>Ministar za Rad i Socijalnu Zaštitu</p>

SHTOJCË

KËRKESAT MINIMALE

Koment paraprak

Detrimet e përcaktuara në këtë Shtojcë zbatohen për të arritur objektivat e kësaj Rregulloreje në mënyrë që: elementet e nevojshëm të pajisjeve me ekran shfaqës të jenë të pranishëm në vendin individual të punës, dhe kërkesat baze ose karakteristikat e punës me pajisje me ekran shfaqës të mos e pengojnë zbatimin e kësaj Rregulloreje.

Përshatjet teknike me kërkesat e kësaj Rregulloreje duhet të marrin parasysh progresin teknik.

1. PAJISJET

1.1. Koment i përgjithshëm

1.1.1. Përdorimi i pajisjes me ekran shfaqës në vendin individual të punës nuk paraqet risk për sigurinë dhe shëndetin e të punësuarit.

1.2. Ekрани shfaqës

1.2.1. Shenjat në ekran duhet të jenë mirë të përcaktuara dhe qartësisht të formuara, me përmasa të përshatshme dhe me hapësirë të mjaftueshme ndërmjet shenjave dhe rreshtave;

1.2.2. Imazhi në ekran duhet të jetë i qëndrueshëm, pa dridhje ose forma të tjera të paqëndrueshmërisë;

1.2.3. Ndriqimi dhe kontrasti ndërmjet shenjave dhe sfondit janë lehtësisht të ndryshueshme nga punëmarrësi dhe lehtësisht të përshatshme me kushtet e ambientit;

1.2.4. Ekрани duhet të jetë i kthyeshëm dhe i lëvizshëm për t'iu përshtratur nevojave të punësuarit;

1.2.5. Duhet të jetë e mundur që për ekranin të përdoret një bazë apo një tavolinë e rregulluar;

1.2.6. Ekranit duhet të jetë pa shkëlqim verbues dhe reflektime që shkaktojnë parehati për të punësuarin;

1.2.7. Distanca optimale e të pamurit ndërmjet syrit të punësuarin dhe detajit të vëzhguar në ekran varet nga përmasa e detajit dhe ekranit shfaqës dhe është ndërmjet 500 – 700 mm. Distanca e të pamurit nuk duhet të jetë me e vogël se 400 mm.

1.3. Tastiera

1.3.1. Tastiera duhet të jetë e rregullueshme dhe ndarë nga ekranit në mënyrë që të lejojë punësuarin të gjejë pozicion të rehatshëm në punë duke shmanangur lodhjen në krahe dhe duar;

1.3.2. Hapësira përballë tastierës duhet të jetë mjaftueshme për të ofruar mbështetje për duart dhe krahët e punësuarin;

1.3.3. Tastiera duhet të ketë një sipërfaqe jo reflektuese për të shmanangur shkëlqimin verbues;

1.3.4. Dizenjimi dhe përmasat e butonave të tastierës lehtësojnë përdorimin e saj;

1.3.5. Simbolet në butonat e tastierës duhet të jenë me kontrast të mjaftueshëm dhe të lexueshme nga pozicioni normal i punës.

1.4. Tryeza ose punës ose platforma e punës

1.4.1. Tryeza ose suprina e punës duhet të ketë sipërfaqe të mjaftueshme, me reflektim të ulët dhe lejojnë vendosje të përshtatshme të ekranit, tastierës, dokumenteve dhe pajisjeve të lidhura;

1.4.2. Mbjajtësja e dokumenteve duhet të jetë e qëndrueshme dhe e përshtatshme dhe pozicionohet në mënyrë që të minimizojë nevojën për lëvizje të parhvatshme të kokës dhe të syve;

1.4.3. Duhet të ketë hapësirë të mjaftueshme për të punësuarin që të kenë/gjejnë pozicion të rehatshëm.

1.5. Karrigia e punës

1.5.1.Karrigia e punës duhet të jetë e qëndrueshme dhe i lejon të punësuarit lirshmëri lëvizjeje dhe pozicion të rehatshëm;

1.5.2.Ndenjësja duhet të ketë lartësi te ndryshueshme prej 400 deri 520 mm, thellësi prej 350 deri 500 mm dhe gjerësi rreth 480 mm;

1.5.3.Mbështetësja e ndenjësës duhet të jetë e ndryshueshme në lartësi dhe në pjerrësi;

1.5.4.Është e volitshme që ndenjësja të jetë e pajisur me mbështetëse për çlodhjen e krahëve, me lartësi rreth 270mm mbi ndenjësën, gjerësi minimale prej 70 mm dhe distanca ndërmjet vendeve për çlodhjen e krahëve prej 500 mm;

1.5.5.Mbështetëse për këmbët ofrohet për çdo punëmarrës sipas kërkesës se tij. Mbështetësja për këmbët ka lartësi dhe pjerrësi të ndryshueshme nga 5° deri 15° , gjatësi minimale prej 450 mm, gjerësi minimale prej 300 mm dhe sipërfaqe jo rrëshqitëse.

2. MJEDISI

2.1. Kërkesa të hapësirës

2.1.1.Vendi individual i punës duhet të dimensionohet dhe dizajnohet në mënyrë që të sigurojë një hapësirë të mjaftueshme që përdoruesit të ndërrojnë pozitën dhe të ndryshojnë lëvizjet.

2.2. Ndrëçimi

2.2.1. Ndrëçimi i mjedisit te punës dhe ndrëçimi i vendit individual të punës sigurohet ne nivele nga 300 deri 700 luks, dhe me kontrast të përshatshëm ndërmjet ekranit dhe mjedisit në sfond, duke marrë parasysh llojin e punës dhe nevojat e shikimit të përdoruesit;

2.2.2. Shkëlqimi i mundshëm verbues shqetësues dhe reflektimet në ekran ose pajisje të tjera parandalohen nëpërmjet përshatjes së vendit të punës dhe vendit individual të punës me pozicionimin dhe karakteristikat teknike të burimeve artificiale të dritës;

2.3. Reflektimet dhe shkëlqimi verbues

2.3.1. Vendet individuale të punës projektohen në mënyrë të tillë që burimet e dritës, si dritaret dhe pjesë të tjera të hapura, sipërfaqet ndarëse të tejdukshme ose që lejojnë kalimin e dritës, dhe instalimet ose muret e ngjyrosura me ngjyra të shndritshme, të mos shkaktojnë shkëlqim verbues të drejtpërdrejtë dhe as reflektime shpërqendruese mbi ekran;

2.3.2. Dritaret pajisen me sistem të përshtatshëm mbulimi të ndryshueshëm për të zbutur dritën e diellit që bie mbi vendin individual të punës.

2.4. Zhurma

2.4.1. Gjatë mobilimit të vendit ose vendeve individuale të punës, merret parasysh që zhurma e emetuar nga pajisjet të mos kalojë vlerën prej 60dB(A), nëse është zhurma e vazhdueshme të mos e kalojë vlerën prej 45 dB ne vendin individual për të mos shpërqendruar vëmendjen ose vështirësuar komunikimin.

2.5. Temperatura

2.5.1. Pajisjet që i përkasin vendit ose vendeve individuale të punës nuk prodhojnë nxehtësi të tepërt që mund të shkaktojë parehati për të punësuarit, ku temperatura optimale është 22 - 27°C dhe temperatura e pranueshme 18 - 30°C.

2.6. Rrezatimi

2.6.1. Rrezatimi, me përjashtim të pjesës së dukshme të spektrit elektromagnetik, është në nivele të papërfillshme nga pikëpamja e mbrojtjes së sigurisë dhe shëndetit të punësuarin.

2.7. Lagështia

Niveli i lagështisë mbahet në nivele të pranueshme ndërmjet 30 - 70%.

3. NDËRFAQJA E OPERATORIT/ KOMPJUTERIT

Në projektimin, përzgjedhjen, autorizimin dhe modifikimin e *software*-it dhe në projektimin e detyrave që përfshijnë përdorimin e pajisjeve me ekran shfaqës, punëdhënësi merr parasysh parimet e mëposhtme:

- 3.1. *software*-i është i përshatshëm për detyrën;
- 3.2. *software*-i është i lehtë për tu përdorur dhe, kur është e përshatshme, i adaptueshëm me nivelin e njohurive ose përvojën e punëmarrësit; asnjë sistem kontrollues sasior ose cilësor nuk mund të përdoret pa dijeninë e të punësuarit;
- 3.3. sistemet i japin informacion punëmarrësit mbi ecurinë e punës se tyre;
- 3.4. sistemet paraqesin informacion në një format dhe në një ritëm të përshatshëm për punësuarit;
- 3.5. parimet e ergonomisë së *software*-it zbatohen, në veçanti, për përpunimin e të dhënave njerëzore;
- 3.6. sistemet e kontrollit sasior dhe cilësor nuk mund të përdoren pa informimin paraprak të punësuarit.

**ANNEX
MINIMUM REQUIREMENTS**

Preliminary remark

The obligations laid down in this Annex shall apply in order to achieve the objectives of this Regulation so that: the necessary elements of display screen equipment are present at the workstation, and the basic requirements or characteristics of the task with display screen equipment do not preclude the application of this regulation. The technical adaptations to the requirements of this Regulation have to take into account the technical progress.

1. EQUIPMENT

1.1. General comment

The use of DSE at the workstation shall not pose any risk to the safety and health of employees.

1.2. Display screen

1.2.1. The characters on the screen shall be well-defined and clearly formed, of adequate size and with adequate spacing between the characters and lines.

1.2.2. The image on the screen shall be stable, with no flickering or other forms of instability.

1.2.3. The brightness and/or the contrast between the characters and the background shall be easily alterable by the employee, and also be easily adjustable to ambient conditions.

1.2.4. The screen shall swivel and tilt easily to suit the needs of the employee.

1.2.5. It shall be possible to use a separate base for the screen or an adjustable table.

1.2.6. The screen shall be free of reflective glare and reflections liable to cause discomfort to the employee.

1.2.7. Optimal viewing distance between the eye of employee and the observed detail on the screen depends on the size of detail and shall be between 500-700 mm. Viewing distance shall be not less than 400 mm.

1.3 Keyboard

1.3.1. The keyboard shall be tiltable and separate from the screen so as to allow the employee to find a comfortable working position avoiding fatigue of the hands or arms.

1.3.2. The space in front of the keyboard shall be sufficient to provide support for the hands and arms of the employee.

1.3.3. The keyboard shall have a matt surface to avoid reflective glare.

1.3.4. The design of the keyboard and the size of the keys shall facilitate its use.

1.3.5. The symbols on the keyboard keys shall be adequately contrasted and legible from the normal working position.

1.4. Work desk or work platform

1.4.1. The work desk or work surface shall have a sufficiently surface area, of low reflectance and that allow a flexible placement of the screen, keyboard, documents and related equipment.

1.4.2. The document holder shall be stable and adjustable and shall be positioned so as to minimize the need for uncomfortable head and eye movements.

1.4.3. Work space shall be adequate for the employee to find a comfortable working position.

1.5. Work chair

- 1.5.1. The work chair shall be stable and allow the employee freedom of movement and a comfortable position.
- 1.5.2. The seat shall be of adjustable height from 400-520 mm, depth of 350 -500 mm and width about 480 mm.
- 1.5.3. The seat back shall be alterable in both height and tilt.
- 1.5.4. It is convenient, that the seat is equipped by arm rests with a height about 270 mm over the seat, minimum width of 70 mm and the distance between the armrests of 500 mm.
- 1.5.6. A footrest shall be made available to any employee upon his/ her request. The footrest shall have alterable height and slope from 5° to 15° , of minimum length of 450 mm, of minimum width 300 mm and not slippery surface.

2. ENVIRONMENT

2.1. Space requirements

- 2.1.1. The workstation space shall be not less than 12m² per person and designed in such a way as to provide easy change of position and movements of employee.

2.2. Lighting

- 2.2.1. Lighting of the work environment and/or lightening of the workstation shall be ensured at levels from 300 - 700 lux, at an appropriate contrast between the screen and the background environment, taking into account the type of work and the user's vision requirements.
- 2.2.2. Possible disturbing glare and reflections on the screen or other equipment shall be prevented by adopting the workplace and workstation with the positioning and technical characteristics of the artificial light sources.

2.3. Reflections and glare

2.3.1. Workstations shall be so designed that sources of light, such as windows and other openings, transparent or translucent division panels, and brightly coloured installations or walls cause no direct glare and no distracting reflections on the screen;

2.3.2. Windows shall be fitted with a suitable covering system that is alterable to attenuate the daylight that falls on the workstation.

2.4. Noise

When a workstation is being furnished, it should be taken into account that the noise emitted from equipment does not exceed 60dB (A) at the workstation, in order to not distract attention or disturb speech.

2.5. Temperature

Equipment belonging to workstation(s) shall not produce excess heat which could cause discomfort to employees, where optimal temperature is 22 - 27°C, and admissible temperature is 18 - 30°C).

2.6. Radiation

Radiation with the exception of the visible part of the electromagnetic spectrum shall be at negligible levels from the point of view of the protection of employees' safety and health.

2.7 Humidity

The level of humidity shall be maintained at acceptable level between 30 – 70%.

3. OPERATOR/COMPUTER INTERFACE

In designing, selecting, commissioning and modifying software, and in designing tasks using display screen equipment, the employer shall take into account the following principles:

- 3.1. software must be suitable for the task;
- 3.2. software must be easy to use and, where appropriate, adaptable to the employee 's level of knowledge or experience; no quantitative or qualitative checking facility may be used without the knowledge of the employees;
- 3.3. systems must provide information to employees on their work progress;
- 3.4. systems must present information in a format and at a pace which are appropriate to the employees;
- 3.5. the principles of software ergonomics shall be applied, in particular to human data processing;
- 3.6. quantitative and qualitative control systems cannot be used without prior information to the employee.

PRILOG

MINIMALNI USLOVI

(vidi vremena glagola)

Uvodni komentar

Obaveze propisane ovim Prilogom se primenjuju za ispunjenje ciljeva ove Uredbe kako bi: neophodni elementi opreme sa displejom su prisutni na individualnom radnom mestu, i opremi sa displejom ne ometaju sprovođenje ove Uredbe. osnovni zahtevi ili karakteristike rada na

Tehnička uskladjivanja sa zahtevima ove Uredbe trebaju uzeti u obzir tehnički napredak.

1. OPREMA

1.1. Opšti komentar

Korišćenje opreme sa displejom na individualnom radnom mestu ne predstavlja opasnost pod bezbednost i zdravlje zaposlenih.

1.2. Displej

1.2.1. Znaci na opremi sa displejom trebaju biti dobro definisani i jasno formirani, prikladne veličine sa prikladnim prostorom između znakova i redova.

1.2.2. Slika na ekranu je stabilna, ne treperi i bez drugih oblika nestabilnosti.

1.2.3. Poslodavac s lakoćom može promeniti svetlost i kontrast između znakova i pozadine i lako se može uskladiti sa uslovima sredine.

1.2.4. Ekran treba da se lako pomera i menja nagib kako bi se uskladio potrebama zaposlenog.

1.2.5. Treba biti moguće da se za ekran koristi posebna uređena osnova ili sto na podešavanje.

1.2.6. Displej ne treba da ima oslepljujući odsjaj ili refleksiju koja prouzrokuje nelagodnost za zaposlenog. Optimalna udaljenost za vid između oka zaposlenog i detalja koji se posmatra na ekranu zavisi od veličine detalja i displeja, i ona je između 500 – 700 mm. Udaljenost za gledanje kao i veličina displeja ne sme biti manja od 400 mm.

1.3. Tastatura

1.3.1. Tastatura treba da se lako pomera i bude odvojena od displeja kako bi zaposleni bio u stanju da pronađe najkomfortniju poziciju za rad, izbegavajući umor ramena i ruku.

1.3.2. Prostor ispred tastature treba biti dovoljan kako bi se omogućilo naslon za ruke i ramena zaposlenog.

1.3.3. Tastatura ne treba da ima reflektivnu površinu kako bi se izbegao zaslepljujući odsjaj.

1.3.4. Dizajn i veličina tastova olakšavaju korišćenje iste.

1.3.5. Simboli na tastovima treba da imaju dovoljan i čitljiv kontrast sa normalne pozicije rada.

1.4. Radni sto i platforma za rad

1.4.1. Radni sto ili ravan trebaju da imaju dovoljno površine, uz mali odsjaj koji dozvoljava prikladno postavljanje displeja, tastature, dokumenata i povezane opreme.

1.4.2. Držač dokumenata treba da bude stabilan i prikladan i pozicioniran na takav način da se minimizuje potreba za neugodnim pomeranjem glave i očiju.

1.4.3. Treba da postoji dovoljan prostor za zaposlenog kako bi imali/pronašli udoban položaj.

1.5. Radna stolica

1.5.1. Radna stolica treba da bude stabilna i dozvoljava zaposlenom slobodu kretanja i udobnu poziciju.

1.5.2. Sedište treba da bude promenjive visine od 400 do 520 mm, dubine od 350 do 500 mm i širine otprilike 480 mm.

1.5.3. Oslanjač sedišta treba da bude promenljivo u visini i nagibu.

1.5.4. Pogodno je da sedište bude opremljeno oslanjačima za odmor ramena, visine otprilike 270 mm iznad sedišta, minimalne širine od 70 mm i udaljenosti između mesta za odmor ramena od 500 mm.

1.5.5. Oslanjač za noge se daje svakom zaposlenom na njegov zahtev. Oslanjač za noge je promenjive visine i nagiba od 5° do 15°, minimalne dužine od 450 mm, minimalne širine od 300 mm i s površinom koja nije klizava.

2. AMBIJENT

2.1. Uslovi za prostor

Individualno radno mesto treba dimenzionirati i dizajnirati na takav način da obezbeđuje dovoljno prostora da korisnici menjaju položaj i menjanju pokrete.

2.2. Osvetljenje

Osvetljenje prostora za rad i osvetljenje individualnog radnog mesta se obezbeđuje na nivou od 300 do 700 luksa, uz stalni kontrast između displeja i ambijenta u pozadini, imajući u vidu vrstu rada i potrebe korisnika za vidom.

Mogući uznemirujući oslepljujući odsjaj i refleksija na displeju ili drugoj opremi se sprečava kroz uskladjivanje radnog mesta i individualnog radnog mesta sa pozicijom i tehničkim karakteristikama veštačkih izvora svetlosti.

2.3. Refleksija i oslepljujući odsjaj

Individualna radna mesta se projektuju na takav način da izvori svetlosti, prozori i drugi otvoreni delovi, providni paneli za odvajanje ili koji dozvoljavaju prolaz svetlosti, kao i instalacije i zidovi ofarbani svetlim bojama, da ne prouzrokuju direktan oslepljujući odsjaj ili zbunjujuću refleksiju na displeju.

Prozori se opremaju prikladnim promenljivim sistemom za pokrivanje za smanjenje svetlosti sunca koja pada na individualno radno mesto.

2.4. Buka

Tokom opremanja nameštajem individualnog radnog mesta ili radnih mesta, uzima se u obzir da buka koju emituje oprema ne prelazi vrednost od 60dB(A), ako je buka neprekidna ne treba da bude veća od 45 dB na individualnom radnom mestu kako se ne bi otežala koncentracija ili ometala komunikacija.

2.5. Temperatura

Oprema koja pripada individualnom radnom mestu ili mestima ne stvara preteranu toplotu koja može prouzrokovati neugodnost za zaposlene, pri čemu je optimalna temperatura 22 - 27°C a prihvatljiva temperatura 18 - 30°C.

2.6. Zračenje

Zračenje, izuzev vidljivog mesta elektromagnetskog spektra, je na zanemarjivom nivou sa tačke stanovišta zaštite bezbednosti i zdravlja zaposlenih.

2.7. Vлага

Nivo vlage se održava na prihvatljivom nivou između 30 - 70%.

3. INTEREJS OPERATERA/KOMPUTERA

U projektovanju, izboru, ovlašćenju i modifikaciji *sofтверa* i u projektovanju zadataka koji obuhvataju korišćenje opreme sa displejom, poslodavac uzima u obzir sledeća načela:

3.1. *sofтвер* je prikladan za zadatak;

3.2. *sofтвер* je prost za upotrebu i, kada je prikladno, prilagodljiv nivou znanja ili iskustva zaposlenog; nijedan sistem kontrole kvantiteta ili kvaliteta se ne sme koristiti bez znanja zaposlenih;

3.3. sistemidaju informacije zaposlenom o napretku njihovog rada;

3.4. sistemi predstavljaju informacije u formatu i ritmu koji je prikladan za zaposlenog;

3.5. načela ergonomije *sofтверa* su primenjivi, posebno u obradi ljudskih podataka;

3.6. sistemni kontrole kvantiteta ili kvaliteta se ne smeju koristiti bez prethodnog obaveštavanja zaposlenog.